

АЛЕКСАНДАР ГАЈИЋ

КРЕМАНСКА
СТРАЖА

ПРОЛОГ

1.

Касарна у Кремнима, 03.30 часова, 6. јул 2000.

Са дозом нелагоде, водник Горан Станић се осврну око себе. Налазио се у подруму импровизованог казамата, мрачног, мемљивог, са трошним циглама које су се лако крњиле и испадале на земљани под. Покрај њега се тискала гомила људи, што цивила, што војника и официра са потрганим ширитима, у разноврсним униформама. Затвореници. Из неравномерног дисања којим је маса сатерана у мали простор показивала своју животност, повремено се чуло потмуло јечање. Видео је себе огрнутог шињелом старе југословенске војске, у енглеској кошуљи и грубим сељачким чакширама. Већину цивила чинили су утамничени сељаци чија је ношња одавала да су из западне Србије, док је свега неколико притвореника носило грађанска одела.

Врата подрума се нагло отворише. Низ степенице сиђоше униформисани стражари. Били су у новим чизмама, са петокраком на глави. Предводио их је капетан, униформе утегнуте кожним упртачем и опасачем. Био је мршав и одсечан. У даху сужања је струјало: ОЗНА!

Капетан оштрим погледом пређе преко гомиле очајника жељних свежег ваздуха, све док му се поглед не заустави на Станићу, па му, праћен кршним стражарима, у пар корака приђе. Како му се капетан ОЗНЕ примицао, остали притвореници су се одмицали од њега, све даље од централног дела подрума, и сабијали се у мрак, уз зидове. Без речи, стражари зграбише Станића и поведоше га из подрума уз степенице, напоље. Ишли су, тако, ћутке, ходницима чији су зидови у свом доњем делу били офарбани тамнозеленом бојом, са тек покојим дуплим дрвеним прозором кроз који се пробијало светло дана и указивало да је одавно свануло. Кроз прозор се, у даљини, назирао кров цркве са масивним, у небо уписаним крстом.

Крај ходника којим су корачали водио је до великих врата. Испред њих је стајала стража. Капетан и пратња стадоше пред вратима, па стаде и Станић. Након неког времена, врата се отворише. Кроз њих изађе једна прилика и прође крај ухапшеника са пратњом. Била је то нека жена, сва у црнини, са велом преко лица. Станића као да нешто жацну када она прође мимо њих, једва приметно погледавши га кроз непрозирни вео. Чинило му се да је осетио њен хладан дах док му се срцем просу сазнање: издан је.

Уведоше га унутра, у повећу просторију. Није потребно много памети да се увиди да се радило о импровизованој судници, са столом за пороту на челу просторије и бочним столом за дактилографе. Веће преког суда је улазак затвореника са пратњом већ дочекало у стојећем положају. Оно што је већ на први поглед изгледало најочљивије биле су озбиљне, као код воштаних фигура издубљене боре на лицима униформисаних чланова

судског већа. У рукама председника већа, чији чин Станић није могао разабрати, налазио се лист са откуцаним диспозитивом пресуде, коју овај, када стражари поставише окривљеног сучелице са већем, поче наглас читати.

Није обраћао много пажње на прочитано. Уместо у лица судија, гледао је кроз прозор, ка крошњи тек расцветалог дрвећа, које се њишући наслањало на зграду. Ваздух су парале речи: *йреки суд, нейријайељско деловање, у име народа, оцена доказа, ошежавајуће околности, узимајући у обзир све изнејшо, извршии одмах без йрава жалбе и одлајања...* Само на речи „осуђује се на смртну казну стрељањем“ нека језа проструји Станићу кроз кичму, он се трже и осмотри председника преког суда. Судијин се поглед није подизао са папира кога је читао, иако су му наочаре склизнуле на пола носа; али и то потраја тек који трен, па осуђеник поново одлута погледом далеко, тамо преко прозора, у пролећни дан.

Изведоше га напоље, низ ходник, па споредним стеницама у двориште зграде. Стражари му свезаше руке. Обрадова се у себи таљигама које су се налазиле недалеко од излаза, јер је то подразумевало вожњу напоље, даље у свет – што даље од овог тужног казамата. Нажалост, стража га спроведе дијагонално кроз двориште, иза угла зграде, где је већ стајао на брзину сакупљен стрељачки строј. Осмотри га: голобради момци сељачких физиономија, у превеликим униформама, који незграпно држе пушке. Јуче регрутовани. Видело се да их је страх готово исто као и њега.

Поставише га уза зид. Капетан који му је одвезао руке узе повез, те крену да му га ставља на очи. Покретом главе и замахом руке, Станић му стави до знања да не жели повез. Капетан само климну главом и одмаче

се. Војници се постројише, ставише пушке крај ногу и на гласну наредбу подигоше их на готовс. Уследила је наредба „нишани“ и голобради регрути уперише своје репетирке у правцу зида пред којим је стајао. Загледан у отворе цеви, чудило се самом себи и одсуству страха у своје задњем часу.

Проломи се пуцањ. Водник Станић отвори очи и поскочи из свог војничког кревета. Имао је шта да види: добро познати призор канцеларије дежурног официра у касарни у којој је службовао, са све столом, писаћом машином и ормаром са гвозденом касом крај кревета на коме се одмарао.

Бука коју је потом чуо и из ходника и из дела зграде који припада стражари, говорила му је да пуцањ није био део сна, већ јаве. Чуо је да се понекад сан и јава у сновиђењу стопе у једно, те да међусобно обрну време и простор тако да звук или додир из стварности поста-не узрок сна на чијем се крају налази, иако би требало да му претходи. Неки филозоф или верски занесењак видео би у овом додиру стварности и сневаног пример преплитања два света и две потпуно различите логике, где време сновиђења јури у сусрет садашњости обрнутим путем од кретања времена у будном стању. Појава која спаја оба света – у овом случају пуцањ – пристигла из стварног простора у свет сна, постала је неким чудом сврховити део привида: његов необични циљ, ка коме води узрочно-последични низ сањаних догађаја, чији је она, заправо, узрок.

Човек у тренуцима наглог буђења своју прву мисао најчешће везује за оно што га буди. Ређе, прва мисао је она која одаје спавачеве најдубље дилеме и страхо-ве. Она се, на јави, накнадно врло брзо препознаје као

неоснована бојазан. У тренутку када је поскочио и махи-
нално кренуо да тражи своје војничке цокуле крај кре-
вета, воднику Станићу, међутим, на уму беше само ово:

„Несѝало је!“

Околни метеж не дозволи му да се задржи на овој помисли. Водник Станић је чуо вику кроз зид из стра-
жаре: гласове командира страже Милосављевића који је
окретао индукторски телефон и викао у слушалицу до-
зивајући смену страже доле, под касарном; чуо је ужур-
бано спремање разводника страже Савића и наредне
стражарске смене која се налазила у приправности. Кло-
парање цокула, лупање при узимању опреме и оружја из
сошки, шкљоцање при убацивању шаржера у аутоматске
пушке напољу, код линије пуњења – све то је указивало
да су уговорци на стражи муњевито реаговали.

Станић се присети да је управо он дежурни официр у
касарни и скочи на ноге, па огласи звоном узбуну. Затим
брзо истрча из канцеларије у ходник. У тренутку када
је излазио зачу се доле, из шуме под касарном у којој су
смештена складишта које обезбеђује стража, још један
пуцањ. Недуго потом, заштекта су и два кратка рафала
из аутоматске пушке. Водник хитро крену до улазних
врата од зграде, напоље да осмотри. Када их је отворио,
Станићев поглед се сrete са погледом десетара Савића,
који је са наредном стражарском сменом већ био напо-
љу, на цести, спреман да крене доле у мрак, пут шуме.
Станић само климну главом и рече им „брзо, доле“, не
чекајући да види како три пара сијајућих очију стрчава
у мрак, у правцу пуцњева.

Водник се, потом, окрену и отиде назад низ ходник,
до степеница које воде на спрат, ка спаваони са војни-
цима. Када угледа како први међу њима тек пробуђени

излазе и панично тражећи своје чизме и чарапе, покушавају да се обуку, окрену се назад и крену ужурбаним корацима ка просторији предвиђеној за дежурног официра, у којој је до пре неколико минута спавао. Смерао је да одмах позове телефоном касарну у Ужицу и у складу са правилима службе извести о пуцњави доле, на стражи код складишта. Уместо тога, он застаде на пола пута, крај врата друге канцеларије, оне командира вода у којој су се налазиле војничке касете официра и подофицира који су службовали у касарни.

Зачућен што су врата канцеларије откључана, водник Станић приђе касетама смештеним тик до зида, у продужетку канцеларијског ормана, и извади из џепа свежањ кључева, међу којима је био и онај од његове касете. Хитрим покретом откључа своју касету и баца поглед унутра: осим сложених џемпера, кошуље и резервног маскирног комбинезона који је ту висио, у касети је, на дну, била још само његова празна војничка транспортна торба. Разгрну је и помери, али иза ње није било ничега. Почеша се по глави, па поново баца поглед унутра, али не виде ништа. Кроз свест му се поново проломи:

„Несћало је!“

Водник крену грчевитим, нервозним покретима да избацује напоље све што се налазило у касети, а затим да пипа по њеној полумрачној унутрашњости – али ништа. Нервоза и неверица полако су прерастали у бес са све бржим и снажнијим откуцајима срца. Следећег тренутка затекао је себе како стоји пред војничком касетом и побацаним стварима по поду, док му је у грудима бубњало:

„Несћало је! Несћало је!“

Не зна колико му је времена требало да се прибере, убаца на брзину ствари назад у касету и закључа је.

Сигурно не мало, јер су са спрата одозго већ почели да се спуштају пробуђени војници и окупљају се око сошки са наоружањем. Кроз зид је, из стражаре, поново чуо продорни глас командира страже како преко индукторског телефона разговара са неким доле, на стражарском месту и, у неверици, више сам себи понавља него што пита: „Погођен? Где, како?“

Тек тада Станић изађе у ходник, откључа катанце са сошки и подели пушке војницима који су сишли са спрата у приземље, уз наредбу да се построје иза зграде, на полигону за смотру, па крену да обави оно што је прво сме-рао: да из канцеларије дежурног официра позове касарну „Четврти пук“ у Ужицу и извести дежурне о пуцњави о којој у том тренутку, додуше, још није имао никакве, или макар приближне информације. И док је окретао добро познати број телефона на који ће, доле, у Ужицу, неко на дежурству сличном овом његовом да се јави, у грудима му је још увек гласно одзвањало оно злослутно:

„Несѝало је!“

2.

Панчево, 08.20 часова, 6. јул 2000.

Генерал Геза Касаш је замишљен стајао са рукама на леђима и гледао кроз прозор канцеларије смештене у Школи безбедности. Овај кабинет, смештен на првом спрату школе, обично је користио за поверљиве а незваничне разговоре са сарадницима јер је уједно омогућавао и комфор и дискрецију. Као и сви војни обавештајци, и Касаш, начелник Управе Безбедности Војске Југославије, некада је похађао ову школу и добро је познавао ове просторије и њихов распоред.

Након што погледа сат на руци и провери колико је сати, генерал се окрену ка писаћем столу на којем је стајала шољица са првом јутарњом кафом. Закључивши да ће се кафа охладити ако још буде оклевао, он седе и сркну један дуг гутљај из једноставне беле керамичке шољице, док другом руком, помоћу даљинских управљача који су се налазили на столу, прво упали телевизор који се налазио уз наспрамни зид собе, а потом и видео рикордер. Онда се благо дотакне шаком по челу, као да се нечег сетио, устане и из своје актенташне спуштене уз

сто извади једну VHS касету и убаци је у видео рикордер. Неколико часака касније, на екрану телевизора, који је до тада показивао само ознаку АВ канала, поче да се појављује видео запис.

Снимак је био мутан, аматерски и „из руке“, али су се довољно јасно разазнавали призори: улазак групе људи (претежно пословно одевених) са паркинга крај неког ауто-пута у тропском амбијенту у камену пећину, са чије су унутрашње стране стајале две јасно препознатљиве хиндуистичке статуе. Ова група људи, међу којима је очигледно био и аматерски сниматељ, крета-ла се уређеним ходницима пећине све док није ушла у повећу просторију. Просторија, тачније унутрашњост шпиље је, због косог крова који ју је наткривљавао, више личила на кућу него на импровизовани храм унутар пећине. Рез. Следећа сцена приказивала је исту групу људи, окружену већим бројем Индуса, како присуствује церемонији унутар пећинског храма. У предњем, нешто уздигнутијем делу храма са побочним стубовима, био је смештен својеврсни олтар са седећом мермерном статуом на престолу. Статуа је била огрнута наранџастом одором, са цветним венцем обавијеним око њеног врата. Крај седећег идола, са обе стране, симетрично су били смештени прилично високи, украшени свећњаци, а иза њих, прислоњене уз задњи зид (такође симетрично постављене), две издужене беле статуе.

Церемонијом људи обучених у одоре у прочељу храма руководио је здепасти човек дуге уковрчане косе. Генералу Касашу није требало много да у њему препозна Саи Бабу, чије су фотографије већ деценијама објављивали сензационалистички часописи.

Камера се потом извуче из гомиле људи и стаде све да снима од напред, са десне стране. Сада се нешто боље разазнају лица групе гостију, очигледно Европљана. Генерал у групи препозна неколицину политичких функционера овдашњих владајућих левичарских странака, махом „јуловаца“, као и један број пословних људи блиских властима. Најупечатљивији међу њима био је познати бркати тајкун у тамном оделу са младежом на лицу, који се видно знојио. Група гостију се мало рашири, и у предњем плану, непосредно пред Саи Бабом, указа се једна такође ниска женска фигура у белој хаљини. Црна коса, паж фризура, цвет у коси и познати профил неумољиво су указивали да се ради о супрузи актуелног председника државе и генералном секретару ЈУЛ-а. Жена у белој хаљини иступи неколико корака напред, сучеливши се тако са Саи Бабом као централном личношћу церемонијала. Овај се, такође, окрену и у својој препознатљивој наранџастој одори, прво наклони, па успореним корацима приближи жени која је стајала са благо спуштеном главом. Када се нашао на корак од ње, Саи Баба поче кружити десном руком по ваздуху три-четири пута, док му се на лицу указа благи али укочени осмех. У следећем моменту, у Саи Бабиној руци се створи некаква украсна огрлица, коју он лаганим покретом стави српској левичарки око врата. Жена му се због тога још дубље наклони, а он је, не скидајући свој осмех, само додирну врхом прста на десној руци по челу. Саи Баба се након тога поново окрену према олтару у знак благодарења, док се женска фигура у белој хаљини полагао, достојанственим покретима, врати у први ред, међу најистакнутије придошлице.

Неко закуца на врата.

Генерал Касаш ухвати даљински управљач, укочи снимак са видео рикордера и гласно рече:

„Напред!“

Врата се отворише и кроз њих крочи униформисани официр са видљивом розетом оивиченом златним ширитом, ознаком чина мајора. По ступању у кабинет, официр заузео став мирно приневши врх подигнутих прстију десне руке слепоочници.

„Господине генерале, мајор...“

„Уђите, Филиповићу, нема потребе за формалности-ма када смо насамо“, прекину га генерал Касаш.

Мајор Филиповић рефлексно опусти ногу прелазећи прво у став „на месту вољно“ и тек потом закорачи у историју према столу за којим је седео његов надређени.

Генерал је са уживањем гледао гибак, пантерски корак искусно обавештајца, који је уједно одавао његово добро кретање у простору и поседовање јасног прегледа ситуације. Крајичком ока, примети генерал, мајор Филиповић већ је спазио шта се налазило на екрану телевизора и једва приметно заигра му брк од задовољства. *Још увек је љун себе*, помисли генерал гледајући свог такорећи главног штићеника и човека за поверљиве активности у служби, како му прилази.

„Видим, поново прегледате снимке из Хиришаве, крај Бангалора. Интересантна је та пећина. А и гости...“, не пропусти да коментарише мајор Филиповић.

„Ви и ваши сарадници обавили сте добар посао пролетос у Индији“, одговори Геза Касаш, свестан да мајор Филиповић користи ситуацију да дискретно истакне своју улогу у поменутој операцији, „али нисам вас због тога звао.“

„Шта је у питању, господине генерале?“

„Полако, Соколе, полако... Узмите столицу и седите!“

Генерал покретом главе показа на столице које су стајале десно од стола за којим је седео. Сокол Филиповић хитро зграби једну од њих, стави је са друге стране стола и седе, сместивши је мало укосе у односу на генерала Касаша.

„Слушам вас, господине генерале.“

Генерал Касаш се загледа у самоуверено лице наспрам себе: Сокол Филиповић био је човек у средњим тридесетим годинама, већ проћелав, горштакких, оштрих црта лица и мало јаче, четвртасте вилице. Иако по конституцији помало здепаст и склон гојењу, мајор је још увек успевао да очува своју линију и атлетски стас.

„Ради се о ноћашњем инциденту у једном издвојеном складишту у околини Ужица, горе на прегибу између Златибора и Таре“, поче генерал готово рутинским тоном, погледавајући у факс који је стајао на столу поврх две танке фасцикле. „Наиме, ноћас око 3.30 на свом стражарском месту при обезбеђивању складишта изгубио је живот војник Божидар Цакић, стар двадесет година. Други стражар је, након пуцња, притекао свом другу у помоћ, али га је затекао како устрељен лежи, док су у његовој околини у мраку примећена непозната лица, која су прошла заштитну ограду и нашла се у зони забрањеној за цивиле. Након неуслишених наредби да стану, други војник је отворио ватру, а лица су побегла кроз раније направљен пролаз у жици, којим су, највероватније, и ушли у рејон складишта. Док је разводник страже са појачањем пристигао, све је било завршено: остали су само трагови присуства уљеза и тело устрељеног регрута.“

„Кажете, устрељен? Из каквог оружја?“

„Први извештај казује да је војник Цакић погођен у главу јединачном паљбом из његове аутоматске пушке, и то из непосредне близине. Пушка са загрејаном цеви и чауром из њеног оквира лежали су крај војниковог тела. Што ће рећи: или су му непознати уљези отели пушку и устрелили га...“

„Или је то он учинио сам“, предухитри генерала Сокол Филиповић.

Геза Касаш направи паузу и мало оштрије погледа у мајора, напоменувши му ћутке да је регистровао његову дрскост при упадици. Сада се и Сокол ућута, очигледно свестан да је претерао.

Након пар мучних тренутака ћутње, генерал Касаш настави:

„То тек треба да се утврди. На лицу места су већ људи из војне полиције из Ужица, наш безбедњак из тамошње бригаде, као и војни истражни судија и тужилац. У касарни је одмах након пуцњаве оглашена узбуна и подигнута је борбена готовост. Увиђај је већ у току. Треба тамо хитно поћи, спровести истрагу и установити шта се тачно десило. Јавио сам у Ужице да ћете стићи, тако да се ништа не дира и уклања док не дођете на лице места и одрадите своје.“

„Једна ствар ми само није јасна, господине генерале. Зашто нас занима инцидент на стражи који је посао само за војну полицију и тужилаштво? Шта ми ту треба да тражимо и шта да очекујемо?“, у гласу мајора Сокола се осети знатижеља смешана са проницљивошћу.

„Ах, да, нисам вам рекао најважније. Инцидент се одиграо у касарни, тачније складишту у селу Кремна.“

„У оним Кремнима?“, упита Сокол.

„Да, баш у њима“, нагласи генерал, „и баш због тога смо заинтересовани.“

Генерал устаде и, некако замишљено, баци дуг поглед кроз прозор. Потом се поново окрену ка саговорнику, чији поглед је говорио да с нескривеним нестрпљењем чека даље објашњење.

„Видите и сами каква је ситуација: у земљи је, након серије атентата, право ванредно стање. А то да нам супруга председника државе и низ функционера потпадају под утицај опсенера – знате боље од мене“, настави генерал гасећи даљинским управљачем укочену слику на екрану. „Него, јесте ли пратили јучерашња дешавања у скупштини?“

„Само летимично, због обавеза које сам имао. Ако се не варам, група посланика свих владајућих странака, укључујући и радикале, поднела је предлог о промени савезног Устава. Предлог предвиђа да се председник будуће бира на непосредним изборима, а не, као до сада, у скупштинским већима.“

„Тако је. И тај предлог ће се већ данас, за који сат, наћи пред оба скупштинска већа. Са подршком радикала, не треба сумњати да ће добити потребну двотрећинску подршку на оба места. На шта нам то, Соколе, указује?“

„Да ћемо крајем лета или почетком јесени ићи на изборе на савезном нивоу. Да Милошевић намерава да се на њима кандидује пре редовног рока и тако себи обезбеди нови мандат.“

Генерал Касаш на ове речи устаде од стола, закорачи ка прозору, погледа напоље на пар тренутака, па се врати свом саговорнику и настави:

„Избори, да, опет избори! И замислите сада, у узаврелој политичкој ситуацији, где власт и опозиција гледају

једни на друге као на крвне непријатеље а страни фактор све то користи за своје интересе, да неко цео инцидент у Кремнима дигне на политички, или не дај боже, мистични ниво којем су, хм... наши властодршци очигледно склони. То нам нипошто не би требало! Знате већ све те приче о Тарабићима и Креманском пророчанству... Не би било први пут да се искористе у политичкој борби, да се залуђују усијане главе.“

„Знам, читао сам о томе још врло млад...“

„Е, онда похитајте да видимо шта се тамо заиста збило и има ли ту ичега што би се могло злоупотребити“, одсечно нареди Касаш.

Мајор Филиповић већ устаде и крену да изађе напоље, али се предомисли и застаде, па се окрену и упита свог шефа:

„Зар постоји ишта што би нас навело на сумњу да ту може да има ичега? Мислим, нечег у вези са чувеним Кремнима и његовим пророцима?“

Генерал Геза Касаш се осмехну, а очи му задобише загонетни сјај.

„Можда и има... На вама је да то истражите.“

3.

Ибарска магистрала, 10 часова, 6. јул 2000.

Није ми рекао све што зна. Из неког разлога, један део ми је ирећуишао, размишљао је Сокол Филиповић о разговору са генералом Касашем док је кроз прозор кола посматрао призоре крај пута.

Возач Благоје управљао је воланом рутински, са лакоћом. Мајор је, са задњег седишта мазде 323, која се кретала Ибарском магистралом у правцу Чачка и Ужица, могао да види у ретровизору његов безазлен момачки поглед, поглед двадесетогодишњег регрута који је срећан што му се сваким даном војни рок неминовно приближава крају.

„Како сте оно рекли, господине мајоре, да се зове место иза Ужица до кога идемо?“, поче ћаскање Благоје.

„Кремна. Чуо си за Креманско пророчанство?“

„Чуо сам, како нисам! О томе како ће нас Срба на крају остати за под једну шљиву, зар не, гос'н мајоре?“

„У ствари, та прича о шљиви нема никакве везе са Креманским пророчанством, мада се често за њега ве-зује“, започе своје излагање мајор. „Ради се, у ствари, о

бројним пророчанствима двојице сељака из села Кремна, давно, током деветнаестог века, који су готово до детаља описали будућа дешавања у деценијама током и након њиховог живота. Неки кажу – и дуже.“

„Беху то два брата, јелда?“

„Стриц и синовац. Милош и Митар Тарабић. Први је живео кратко, отприлике до половине, а други доста дуже, готово до самог краја деветнаестог века. По свој прилици, стриц је био главни видовњак, мада се већина прорицања везују за оног млађег, Митра, његовог синовца. Митар је тврдио да је то што зна углавном чуо од свог стрица, делом за његовог живота, а делом након смрти. Наводно, стриц му се и по упокојењу обраћао на јави, док је овај самота чувајући стада оваца на Тари.“

Сокол баци поглед да осмотри у ретровизору реакцију у Благојевим очима, али не примети ништа посебно. Зато настави:

„Не изненађују те овакве приче?“

„Не, господине мајоре. Знате како, ми из Зајечара смо се од малих ногу наслушали прича о влашкој магији, стри-гама*, влвама** и сличном. Зато нас такве приче пуно не тангирају. Поготово не о неким пророцима из западног дела Србије. У мом крају видовњака имамо напретек.“

„Је ли? Ипак, Тарабићи се од других видовњака који постоје у народном фолклору истичу по томе што су, наводно, до детаља прорекли практично целу политичко-династичку историју Србије током друге половине деветнаестог и почетком двадесетог века, а и касније.“

* Стрига – вештица у влашком предању.

** Влва – у влашком крају, особа, мушкарац или жена, која је природним способностима бранила своје село од тешких провала облака и града. У другим српским крајевима назива се здухаћ.

„И шта су рекли ти Тарабићи за наше време?“, заинтересовано упита Благоје. „Хоће ли се више свршити наше муке које трају, ево, већ десет година? Да нас неће опет бомбардовати као лане?“

„То већ не знам. Постоје бројне књиге и њихова издања о Креманском пророчанству. Свако од њих придодаје понешто и тумачи бдућност на основу тих додатака који ми делују крајње сумњиво. Знаш и сам како то иде, Благоје: свака власт користила је и позивала се на пророчанство ако јој је и колико јој је то одговарало! А када се ствари промене и нека власт падне, онда су искрсавали нови додаци у тим књигама, са новим тумачењима. Сва она су доказивала како је право пророчанство упућивало баш на оно како се све у међувремену десило. А да ли је и шта је стварно речено – ко ће то знати?“

„Значи, превара... И политика, зар не?“

„Политика свакако – мада не значи да је баш све превара. О неким од пророчанстава постоје и сведочења озбиљних људи, тако да се не може све одбацити као пука измишљотина и накнадна подметачина“, одговори мајор. „У ужичком крају много људи из прича својих старих зна подоста о Тарабићима и њиховим прорицањима. Она су још одавно постала део тамошњег предања. И у самим Кремнима има и оних који верују у оно што су чули од својих старих, али и оних који измишљају којешта у жељи да се окористе популарношћу Тарабића. Ту су, наравно, и којекакви окултисти, изучаваоци паранормалног, који мало-мало наврате до овог села како би се распитивали, њушкали и доказивали своје често опскурне тезе.“

„Ви, госн мајоре, баш доста знате о тим Кремнима и Тарабићима! Сигурно сте тамо раније већ боравили.“

„Занимљиво, али нисам никада до сада“, одговори мајор, „мада ме је служба више пута доводила у близину овог места.“

„У Ужице?“

„Не само у Ужице. Деведесет и друге, када је почео рат у Подрињу, учествовао сам у операцији ослобађања талача код вишеградске бране. Знаш ли ко је Мурат Шабановић?“

„Искрено – никад чуо!“

„Млад си био, па се и не сећаш. А вероватно ниси ни обраћао пажњу. Није ни важно. Други пут сам био у Бајиној Башти наредне године, у јануару месецу, за време операције 'Церска 93'“, мајор Сокол постаде све говорљивији.

„Ни за то нисам чуо“, искрен је био возач Благоје.

„О томе и није било много речи у јавности. Ради се о војној операцији војске Републике Српске против формација Насера Орића. Орићеве трупе су из правца Сребренице продрле до Церске и у једном моменту минобацачима бомбардовале Бајину Башту и Љубовију, са ове стране Дрине. Војска Републике Српске је у једној сложеној ратној операцији одбацила ове јединице, уз нашу малу помоћ.“

„Зар смо и ми учествовали у рату у Босни и после деведесет и друге?“

Мајор се само насмеши и остави знатижељног возача без одговора.

„И сада, значи, идемо у Кремна“, Благоје промени тему. „Колико ћемо се тамо задржати?“

„Зависи од ситуације. Ноћас се на стражи тамо десио инцидент. Један војник је погинуо и треба утврдити шта се и зашто то тамо десило.“

„А, то... Ја већ мислио да идемо у та Кремна због тих Тарабића“, са дозом наивности рече Благоје.

Можда и идемо, ко зна, помисли Сокол и сети се ју-трошњих генералових речи: „На вама је да то истражите.“ А онда му се опет врати осећај да је генерал Касаш нешто важно затајио од њега. Али шта – то никако није могао да докучи.